

Forslag til Natura 2000-plan 2009-2015

Venø og Venø Sund

Natura 2000-område nr. 62

Habitatområde H55

Fuglebeskyttelsesområde F40

.....
MILJØMINISTERIET

Miljøcenter Ringkøbing

Kolofon

Titel:

Forslag til Natura 2000-plan 2009-2015. Venø og Venø Sund.
Natura 2000-område nr. 62
Habitatområde H55
Fuglebeskyttelsesområde F40

Emneord:

Habitatdirektivet, Miljømålsloven, målsætninger, indsatsprogram,
Natura 2000-planer, Venø og Venø Sund.

Udgiver:

Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen

Ansvarlig institution:

Miljøcenter Ringkøbing
Holstebrovej 31
6950 Ringkøbing
www.blst.dk

Copyright:

By- og Landskabsstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:

Dansk

År:

2009

ISBE nr.

978-87-7091-185-6

ISBN nr.

978-87-7091-187-0

Dato: (dato for offentliggørelse/udgivelse)

Forsidefoto: Naturplejere ved Nørskov Vig, Venø
Fotograf: Peter Bundgaard

Resume:

Forslag til Natura 2000-plan for Venø og Venø Sund (nr. 62). Natura 2000-planen skal sikre gunstig bevaringsstatus for områdets udpegede arter og naturtyper. Området og truslerne mod de udpegede naturtyper og arter beskrives, og der fastlægges målsætninger og indsatser for naturtyperne og arterne. Der foretages en strategisk miljøvurdering af planen.

Må citeres med kildeangivelse.

Indhold

Forord	4
Natura 2000-planlægning	5
<i>Natura 2000-planen er bindende for myndighederne</i>	6
Områdebeskrivelse	6
Trusler mod områdets naturværdier	7
Igangværende pleje og genopretning	8
Tilstand og bevaringsstatus/prognose	8
<i>Vurdering af tilstand</i>	9
<i>Vurdering af bevaringsprognose</i>	11
Målsætning	12
<i>Overordnet målsætning for Natura 2000-området</i>	13
<i>Konkrete målsætninger for naturtyper og arter</i>	13
<i>Modstridende interesser</i>	14
Indsatsprogram	14
<i>Generelle retningslinjer</i>	15
<i>Konkrete retningslinjer</i>	16
<i>Forslag til virkemidler</i>	16
Sammenhæng og synergi med vandplan	17
Strategisk miljøvurdering	17
Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets geografiske beliggenhed og afgrænsning.....	18
Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler	19
Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver	20

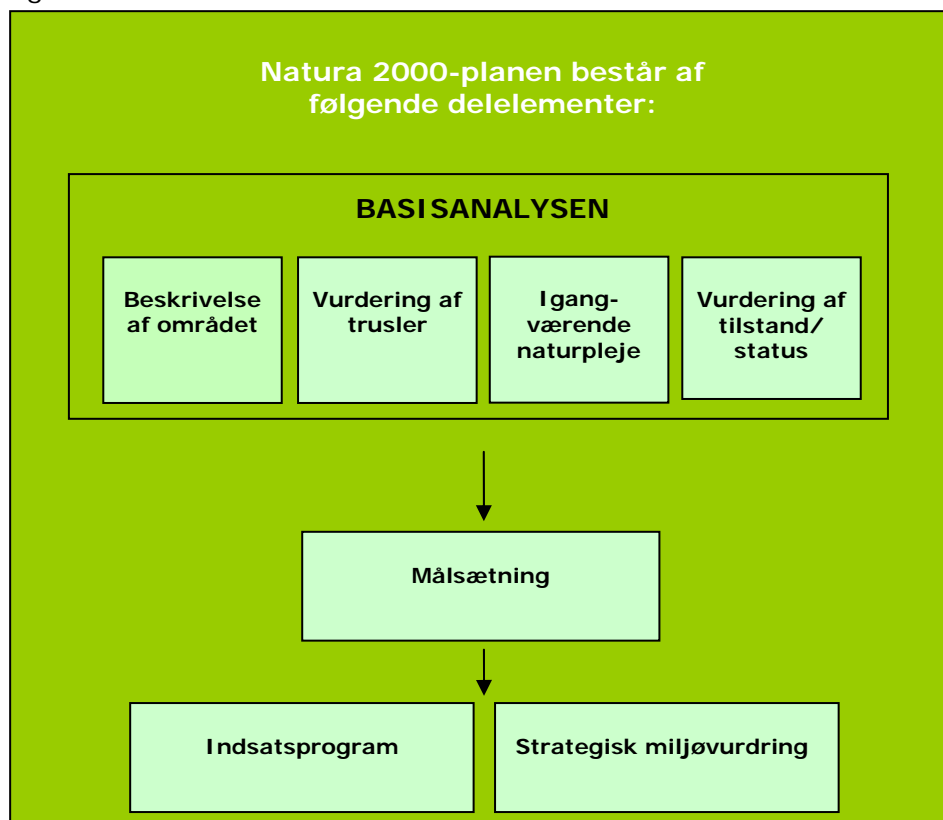
Forord

Natura 2000-planlægning

EU's Natura 2000-direktiver (Fuglebeskyttelses- og Habitatdirektiverne) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter. Gennem en målrettet indsats i de udpegede Natura 2000-områder bidrager Danmark til at sikre den europæiske natur og dens mangfoldighed.

Med henblik på at prioritere den nødvendige indsats udarbejder staten en Natura 2000-plan, der dækker hvert af de udpegede beskyttelsesområder. Natura 2000-planen er en sammenfattende plan, som både indeholder Natura 2000-skovplan for de skovbevoksede fredskovpligtige arealer og Natura 2000-plan for øvrige områder. Skov- og Naturstyrelsen er ansvarlig for de dele af den sammenfattende Natura 2000-plan, som vedrører skovbevoksede fredskovpligtige arealer. By- og Landskabsstyrelsen er ansvarlig for de øvrige dele af planen.

Planen omfatter "udpegningsgrundlaget", dvs. de naturtyper og arter, som området er udpeget for. Natura 2000-planens indhold er vist i figur 1.

Figur 1. Opbygning af en Natura 2000-plan.

Natura 2000 plan

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne

Natura 2000-planen er bindende, således at alle myndigheder i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt skal lægge Natura 2000-planen til grund. Planen forventes vedtaget i 2010, hvorefter kommunerne og Skov- og Naturstyrelsen udarbejder bindende handleplaner, som skal sikre gennemførelsen af Natura 2000-planen. Direkte statslig opfølgning i form af bekendtgørelser o.l. sker dog på grundlag af Natura 2000-planen. Offentlige lodsejere kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i deres drifts- og plejeplaner.

Planens målsætninger er bindende og skal desuden anvendes ved konsekvensvurdering i forbindelse med myndighedsudøvelse, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Indsatsprogrammets retningslinjer er ligeledes bindende og danner grundlag for områdets handleplan og eventuelle drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen koordineres med vandplanen for hovedvandopland Limfjorden og bliver ligesom denne revideret hvert 6. år. De dele af Natura 2000-planen, der vedrører skovbevoksede fredskovspligtige arealer, revideres dog kun hvert 12. år.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området har et areal på 2926 ha (heraf 135 ha landareal) og afgrænses som vist på bilag 1. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H55 (Venø og Venø Sund) og Fuglebeskyttelsesområde F40 (Venø og Venø Sund). På [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside \(www.blst.dk/Natura2000plan\)](#) samt i figur 2 og bilag 2 er der angivet hvilke naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for dette område.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 55 – Venø og Venø Sund		
Naturtyper:	Lagune (1150) Bugt (1160) Rev (1170) Enårig strandengsvegetation (1310) Strandeng (1330)	Klithede (2140) Tør hede (4030) Kalkoverdrev (6210) Surt overdrev (6230)
Arter:	Stavsild (1103)	Spættet sæl (1365)

**Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 40 –
Venø og Venø Sund**

Fugle:	Lysbuget knortegås Hvinand Toppet skallesluger	Stor skallesluger Klyde Dværgterne
---------------	--	--

Figur 2. Naturtyper, fugle og andre arter, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Den ca. 8 km lange og op til 1,5 km brede Venø er beliggende umiddelbart nord for Struer i den sydvestlige del af Limfjorden. I Natura 2000-området indgår marine områder samt strandenge og klitnaturtyper ved Humlum og langs Venøs vestkyst, mens langt hovedparten af selve Venø ikke er inddraget i området. Strandengene er bedst udviklet i området omkring den lavvandede Nørskov Vig, der er beliggende på Venøs nordspids. Dette område er lukket for offentlig adgang i fuglenes yngletid 1. april – 15. juli. Adgangsbegrænsningen begunstiger også forekomsten af spættet sæl, der har en hvileplads på Bradser Odde, den nordøstligste spids af Venø.

Habitatområdet rummer endvidere mindre forekomster af heder og overdrev på kystskrænterne af Venø. Habitatområdet er sammenfaldende med fuglebeskyttelsesområdet. Dette er udpeget af hensyn til ynglefuglene klyde og dværgterne, der primært findes i området ved Nørskov Vig, samt lysbuget knortegås, der ofte fouragerer på strandengene i vinterhalvåret.

I basisanalysen for Natura 2000-området N62 findes der en mere detaljeret gennemgang af arterne og naturtyperne på områdets udpegningsgrundlag. Se [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#).

Natura 2000-området ligger i Struer Kommune og indenfor vandplanområdet hovedvandopland Limfjorden.

Trusler mod områdets naturværdier

I det følgende afsnit skal de oplyste trusler forstås som påvirkninger af naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Trusler er i den forbindelse aktuelt forekommende og konkrete påvirkningsfaktorer, der enkeltvis eller i samvirkning vil kunne forhindre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Det kan dog også være potentielle påvirkningsfaktorer i det omfang, at der er viden om, at påvirkningerne periodevis er forekommet i området, men aktuelt ikke er til stede. Aktuelle påvirkninger, der f.eks. reguleres internationalt eller i anden sammenhæng, og derfor ikke er et anliggende for Natura 2000-planen, kan også fremgå, men vil ikke være en del af denne Natura 2000-plans indsatsprogram.

Næringsstofbelastning af marine områder udgør en alvorlig trussel. Venø Sund og Venø Bugt er som resten af Limfjorden påvirket af for

store tilledninger af næringsstoffer fra land. Dette resulterer i nedsat sigtdybde, bl.a. forringede forhold for ålegræssets dybdeudbredelse. Bundfaunaens sammensætning er ligeledes påvirket af den høje næringsstofbelastning. Dermed påvirkes også fødegrundlaget for lysbuget knortegås og hvinand, der henholdsvis lever af bundplanter og -invertebrater. Toppet- og stor skallesluger, der begge primært lever af fisk, påvirkes også negativt.

Luftbåren belastning af kvælstof overskrider laveste ende af tålegrænseintervallet for alle arealer med grå/grøn klit, klithede, tør hede og surt overdrev.

Invasive arter som for eksempel rynket rose, bjerg-fyr og andre nåletræsarter er en alvorlig trussel for mindre arealer af de fleste af områdets naturtyper. De invasive arter butblæret sargassotang, tveldelt bændelalge og tøffelsnegl udgør en trussel mod de hjemmehørende arter i områdets to marine naturtyper (1160 og 1170).

Fysisk påvirkning. Fiskeri med bundslæbende redskaber, hvorved der sker en fysisk ødelæggelse i form af fjernelse af bundflora og bundlevende dyr og dels ved fjernelse af hårbund, sten og skaller, kan være en trussel mod områdets marine naturtyper (1160 og 1170). Omfanget af det aktuelle fiskeri kendes ikke.

Tilgroning: Der er problemer med tilgroning af græsser og høje urter på de kortlagte arealer med kalkoverdrev og surt overdrev. På arealer med tør hede mangler hedepleje.

Pesticider og gifte. Forhøjede værdier af miljøfarlige stoffer udgør en trussel for opnåelse af gunstig bevaringstilstand i de marine naturtyper.

Forstyrrelser i form af menneskelige aktiviteter på Limfjorden påvirker fuglene på udpegningsgrundlaget. Sejlads og aktivitet, bl.a. ved muslinge anlæg, kan forstyrre fouragerende og rastende lysbuget knortegås, hvinand, toppet- og stor skallesluger i de marine områder. Især i sensommeren, mens arterne hvinand og toppet skallesluger ikke kan flyve på grund af fældning af svingfjerene, er forstyrrelse kritisk.

Igangværende pleje og genopretning

Den tørre hede ved Nørskov Vig er indhegnet og afgræsses. Hovedparten af strandengene på Venø afgræsses eller slås.

Tilstand og bevaringsstatus/prognose

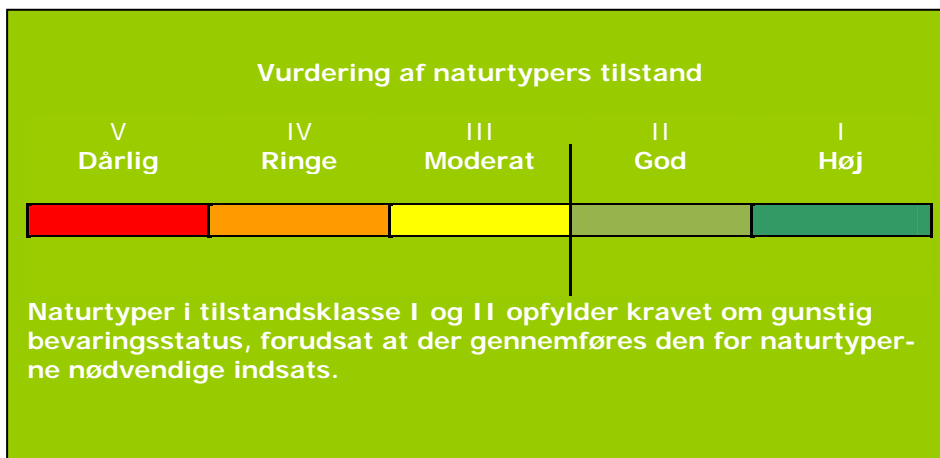
For nogle naturtyper er der udviklet et system til vurdering af den enkelte naturtypes *tilstand*, som er et udtryk for typens aktuelle na-

turindhold og en række andre målbare faktorer.

Bevaringsprognose for naturtyper og arter er derimod en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er således tale om en *prognose* for arternes og naturtypernes udviklingsretning. I de følgende afsnit er der nærmere beskrevet tilstand og bevaringsstatus/prognose for områdets naturtyper og arter.

Vurdering af tilstand

Der er foretaget en vurdering af tilstanden i 23 lysåbne naturtyper og 10 skovtyper. Naturtyperne er kortlagt dels i basisanalyserne, dels i en efterfølgende kortlægning. Desuden er tilstanden vurderet for udvalgte forekomster af 5 søtyper. Vurderingen bygger på et system, der inddeler forekomster af Habitatdirektivets naturtyper i 5 tilstandsklasser (figur 3), hvor I (høj) er bedst og V (dårlig) er værst. Som led i beregningen af tilstanden beregnes både et artsindeks, baseret på indholdet af plantearter i en cirkel med radius på 5 m og et strukturindeks, baseret på vegetationshøjden, opvækst af vedplanter, forekomst af drænggrøfter m.m.

Figur 3. Tilstandsklasser for naturtyper.

For skovnaturtyperne baseres strukturindeks bl.a. på omfang af jordbearbejdning, afvandsforhold, forekomst af invasive arter og træ Kronernes lagdeling i forskellige etager.

Strukturindeks og artsindeks sammenevjes til et samlet udtryk for naturtilstanden på arealet. Et højt strukturindeks kombineret med et lavt artsindeks viser, at naturarealet har forudsætninger for et højt naturindhold, men at de karakteristiske arter ikke er til stede. Et højt artsindeks kombineret med et lavt strukturindeks kan anvendes som et redskab til at lokalisere artsrige forekomster med et stort behov for pleje eller anden indsats.

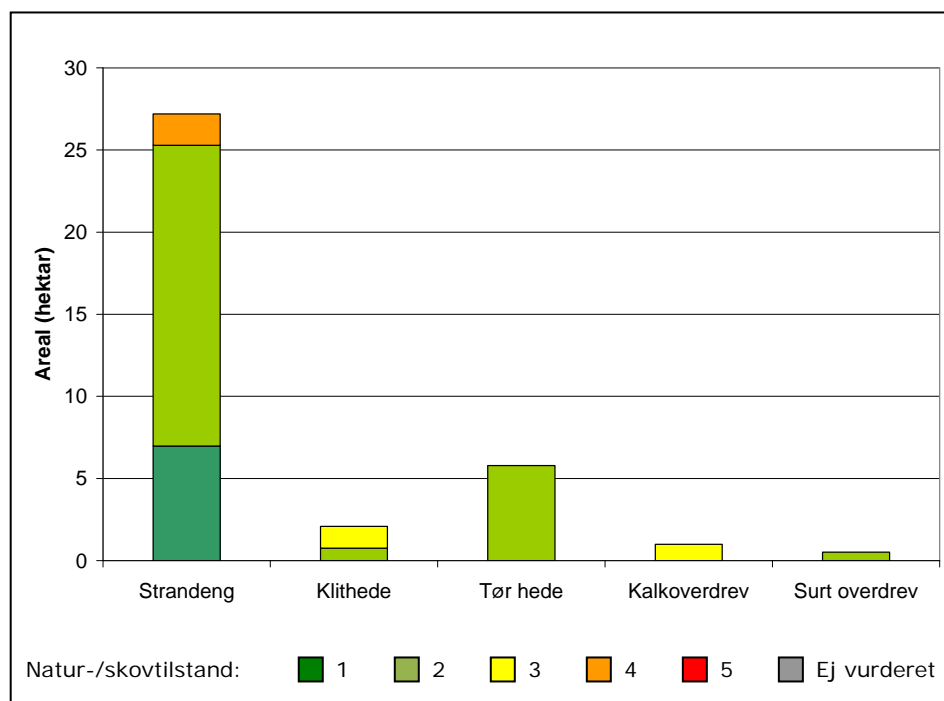
I figur 4 er vist naturtilstanden for natura 2000 områdets naturtyper.

Natura 2000 plan

I området findes der mindst 22 småsøer på under 5 ha, hvoraf ingen er tilstandsvurderede. Søerne er derfor ikke medtaget i figuren.

I det følgende nævnes eksempler på tilstandsvurderinger i området (se figur 4).

For strandenge gælder, at lidt over halvdelen af det samlede areal har en god artstilstand og næsten hele arealet har god eller høj strukturtilstand. Samlet set har næsten hele arealet gunstig naturtilstand, dvs. tilstandsklasse I eller II.

Figur 4. Naturtilstand for de af Natura 2000 områdets naturtyper, som er tilstandsvurderet.

Arealet med klithede (1,3 ha) er vurderet til at have moderat naturtilstand, da det er faldet ud i moderat tilstandsklasse både mht. arts- og strukturindeks.

Hele arealet med tør hede (4,8 ha) er vurderet til at have gunstig naturtilstand, da arealet både har god arts- og strukturtilstand.

Se kort med tilstandsvurdering af de enkelte forekomster i Natura 2000-området på [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#) under "Se på kort"

Der er endnu ikke udviklet et system til vurdering af tilstanden for en række lysåbne naturtyper, marine naturtyper, større søer, vandløb samt fugle og andre arter.

Vurdering af bevaringsprognose

Miljømålsloven og EU's Habitatdirektiv fastsætter som et overordnet mål, at naturtyper og arter, som Natura 2000-områderne er udpeget for, skal have en gunstig bevaringsprognose. Gunstig bevaringsprognose er defineret i Habitatdirektivet (figur 5) på det biogeografiske niveau.

Gunstig bevaringsstatus

En naturtype har en gunstig bevaringsstatus, når:

- det naturlige udbredelsesområde og samlede areal med naturtypen er stabilt eller stigende
- de særlige strukturer og funktioner, der er nødvendige for typens opretholdelse på langt sigt, er til stede nu og i overskuelig fremtid
- typens karakteristiske arter har en gunstig bevaringsstatus

En art har en gunstig bevaringsstatus, når:

- den på langt sigt kan opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder
- dens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller at der er sandsynlighed herfor inden for en overskuelig fremtid
- der både nu og i fremtiden vil være tilstrækkeligt store levesteder til at bevare dens bestande

Figur 5. Definition af gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau for naturtyper og arter.

Gunstig bevaringsprognose skal dog ifølge EU's vejledning til direktivets artikel 6 også anvendes på de enkelte Natura 2000-områder, men der findes ingen retningslinjer for, hvorledes denne vurdering skal foretages. Den første Natura 2000-plan laves på grundlag af tilgængelig viden og derfor alene ud fra en prognose for de enkelte naturtypers og arters udvikling.

Prognosen for de kortlagte naturtyper er bestemt ud fra deres natur/skovtilstand og de aktuelle trusler og inddeles i *gunstig* eller *ugunstig prognose*. Naturtyper i tilstandsklasse I (høj tilstand) eller II (god tilstand) har en gunstig prognose, hvis det vurderes, at tilstanden også kan opretholdes på langt sigt. I mange tilfælde forudsætter det, at der gennemføres den for naturtyperne nødvendige indsats i form af naturpleje, begrænsning af næringsstofftilførsel, forbedring af hydrologiske forhold m.m.

Prognosen for de øvrige naturtyper og alle arterne er baseret på den bedste tilgængelige viden. Her benyttes begreberne *vurderet gunstig*, *vurderet ugunstig* og *ukendt prognose*.

I Natura 2000-området er der foretaget følgende vurdering af prognosen for naturtyper og arter:

Natura 2000 plan

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Strandenge i området, da langt den overvejende del er afgræsset og har gunstig naturtilstand
- Kalkoverdrev, da kvælstofbelastningen ligger under naturtypens tålegrænse og det kortlagte areal har høj strukturtilstand.

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Lagune, bugt og rev grundet for stor belastning med næringsstoffer fra oplandet.
- Klithede fordi strukturtilstanden er moderat for 2/3 af arealet og fordi laveste tålegrænse for kvælstofbelastning er overskredet på hele arealet.
- Tør hede og surt overdrev fordi laveste tålegrænse for kvælstofbelastning er overskredet på hele arealet.
- Lysbuget knortegås, hvinand, toppet skallesluger, stor skallesluger og klyde grundet usikkert fødegrundlag med baggrund i nærings saltbelastning og grundet menneskelig forstyrrelse på fouragerings-, raste-, og ynglepladser ved Nørskov Vig og i farvandene omkring Venø.

Prognosen er ukendt for:

- Enårig strandengsvegetation pga. manglende kortlægning og tilstandsvurdering.
- Stavsild, spættet sæl og dværgterne pga. for ringe kendskab til arternes forekomst i området

Målsætning

Det overordnede mål er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget i de enkelte Natura 2000-områder (jf. dog nedenfor om eventuelle modstridende interesser).

Der opstilles en **overordnet målsætning** for området. Den overordnede målsætning angiver det overordnede sigte for, hvorledes området skal udvikle sig både for at sikre områdets integritet og en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper. Målsætningen skal endvidere fremhæve de naturtyper og arter, der udgør den største arealandel af området, og endelig fremhæves forekomster af naturtyper og arter, der har stor vigtighed på nationalt og/eller biogeografisk niveau. En vurdering af denne betydning foretages efter følgende kriterier:

- Stort areal, levested eller bestand
- Få forekomster
- Truede naturtyper og arter
- Særlige danske ansvarsområder

Der opstilles desuden mere **konkrete målsætninger**, der fastlægger de langsigtede mål for udviklingen i areal og tilstand for de enkelte

Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen

naturtyper og arters levesteder. Målfastsættelsen tager udgangspunkt i den tilstand, som er vurderet for naturtyper og arters levested efter tilstandsvurderingssystemet. Hvor der ikke er udviklet et sådant system, skal gunstig bevaringsstatus sikres eller genoprettes på baggrund af bedste faglige viden.

Målsætningerne rækker ud over 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold. Målsætningerne afspejler desuden en afvejning af eventuelle modstridende interesser efter retningslinjer angivet i By- og Landskabsstyrelsen 2007: "Natura 2000-retningslinjer for målfastsættelse og indsatsprogram".

Overordnet målsætning for Natura 2000-området

I dette Natura 2000 område er der særligt fokus på de marine naturtyper. Venø Bugt, Venø Sund og Nørskov Vig skal samlet set opnå gunstig naturtilstand. Dette forudsætter en god vandkvalitet og en artsrig undervandsvegetation, der tilfredsstiller livsbetingelserne for flere arter af trækkende vandfugle, herunder bl.a. lysbuget knortegås.

De terrestriske naturtyper sikres en god-høj naturtilstand og så vidt muligt skabes der sammenhæng mellem forekomsterne. Områdets mindre forekomster af overdrev og klithede målsættes til god-høj bevaringstilstand. Levestederne for lysbuget knortegås (national ansvarstyp) og dværgterne (national truet art) prioriteres højt.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtypen hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Baggrund for den overordnede målsætning

I Natura 2000 området Venø Bugt, Venø Sund og Nørskov Vig er der specielt fokus på kystlaguner, der er en truet naturtype både på nationalt og europæisk plan, og den er derfor prioriteret af EU-kommissionen. Også kalk- og sure overdrev er truede naturtyper, og der er meget små forekomster i habitatområdet, samtidig vurderes det at der kun er begrænsede muligheder for udvidelse eller sammenkædning med andre forekomster. Derfor er målsætningen for disse områder at sikre arealernes nuværende størrelse samt opnå bedst mulig naturtilstand på arealerne.

Konkrete målsætninger for naturtyper og arter

Der opstilles følgende konkrete målsætninger for naturtyper og arter i Venø og Venø Sund:

- *Naturtyper og arter skal have en gunstig bevaringsstatus.*
- *For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse I eller II og gunstig prognose skal udviklingen i deres areal og tilstand være stabil eller i fremgang.*
- *For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur-*

tilstandsklasse III-V og/eller ugunstig prognose skal udviklingen i deres natur/skovtilstand være i fremgang, således at der opnås naturtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed dertil. Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det

- *For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus. For arterne betyder det, at deres levesteder skal kunne danne grundlag for opretholdelse af levedygtige bestande med mulighed for genudveksling mellem delpopulationer, samt nyetablerede delpopulationer. Levestederne skal som minimum kunne huse bestande svarende til tilstanden ved direktivernes ikrafttræden eller et højere bestandsniveau, der siden da har afspejlet levestedernes bæreevne.*
- *Tilstanden og det samlede areal af levestederne for klyde og dværgterne som ynglefugle øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede yngle- og fourageringssteder for arterne.*
- *Tilstanden og det samlede areal af levestederne for følgende trækfugle stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for rastende/fouragerende bestande på mindst 600 stk. lysbuget knortegås, mindst 15.000 stk. hvinand, mindst 1000 stk. top-pet skallesluger og mindst 1000 stk. stor skallesluger.*
- *Naturtypeforekomster i artsklasse I målsættes til tilstandsklasse I og skal søges udvidet/sammenkædet, hvis de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt bevaringsstatus er målsætningen gunstig bevaringsstatus. For arterne betyder det, at deres levesteder skal kunne danne grundlag for en ynglebestand/antal rastende fugle som minimum svarende til tilstanden ved direktivernes ikrafttræden eller et højere bestandsniveau, der siden da har afspejlet levestedernes bæreevne.*

Målsætningerne for de enkelte naturtyper og arter er vist i bilag 2.

Modstridende interesser

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Der vurderes ikke at være nogen væsentlige modstridende interesser i området.

Indsatsprogram

Indsatsprogrammet beskriver indsatsen i den første planperiode 2010-2015 (for skovbevoksede fredskovspligtige arealer dog frem til 2021).

Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen

Indsatsprogrammet er baseret på sigtelinjerne for indsatsen i 1. planperiode, som er beskrevet i bilag 3 og i nedenstående retningslinjer.

Indsatsprogrammet består af en række **generelle retningslinjer**, som skal sikre den eksisterende naturtilstand. De generelle retningslinjer gælder for alle arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, og den nødvendige indsats vil efterfølgende blive konkretiseret i de kommunale/statslige handleplaner.

Indsatsprogrammet består desuden af en række **konkrete retningslinjer**, som skal sikre små naturarealer, ubeskyttede naturarealer og særligt truede arter og naturtyper. De konkrete retningslinjer giver en nærmere beskrivelse af den indsats, som i disse særlige tilfælde skal indarbejdes i de kommende handleplaner.

Indsatsprogrammet indeholder ikke bindende krav til kommunernes, Skov- og Naturstyrelsens eller statslige lodsejeres brug af de virkemidler og tiltag, som skal sikre den nødvendige indsats. Virkemidler og tiltag prioriteres og konkretiseres i handleplanerne eller i andre opfølgende tiltag.

Indsatsprogrammet for Natura 2000-området omfatter nedenstående generelle og konkrete retningslinjer, som tillige er vist oversigtligt i bilag 2.

Generelle retningslinjer

Sigtelinje 1. Areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter må ikke gå tilbage eller forringes.

- 1.1 *Reduktion af kvælstof-deposition på områdets habitatnaturtyper forventes at ske gennem en kommende ændring af husdyrgodkendelsesloven jf. regeringsudspillet Grøn Vækst, april 2009. Den øvrige tilførsel af næringsstoffer til typerne reduceres, herunder fra dræntilløb, dyrkede marker, overfladevand, spildevand og fodring. For marine naturtyper, større søer og vandløb reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanen*
- 1.2 *Der sikres den mest hensigtsmæssige hydrologi på arealer med strandeng.*
- 1.3 *De terrestriske naturtyper sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje.*
- 1.4 *Der sikres velegnede levesteder og tilfredsstillende fourageringsmuligheder for stavsvild og spættet sæl.*
- 1.5 *Der sikres velplejede ynglepladser for klyde og raste/fourageringspladser for lysbuget knortegås i overensstemmelse med arternes behov*
- 1.6 *Der sikres velegnede levesteder med individuel hensyntagen til artens krav til vandstand og minimal påvirkning fra*

- prædatorer på ynglepladser for klyde*
- 1.7 *Der sikres levesteder med individuel hensyntagen til den enkelte arts sårbarhed overfor forstyrrelser for spættet sæl, klyde, dværgterne, lysbuget knortegås, hvinand, stor skallesluger og toppet skallesluger.*
  - 1.8 *I såvel de marine som de terrestriske naturtyper bekæmpes invasive arter vha. bedst kendte metode og deres spredning forebygges.*
  - 1.9 *I de marine naturtyper sker der efter vandplanen indsats i forhold til miljøfarlige stoffer.*
  - 1.10 *For de marine naturtyper sikres det, at projekter og aktiviteter ikke skader lokaliteten.*

Konkrete retningslinjer

Sigtelinje 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter, som ikke kan opretholdes ved drift af det nuværende areal alene, sikres ved arealudvidelse, sammenkædning af arealer, pleje af naboarealer og/eller etablering af spredningskorridorer.

- 2.1 *De mindre forekomster af tør hede, sure og kalkrige overdrev i Natura2000-området søges udvidet og sammenkædet med arealer uden for Natura 2000 området, således at de kan indgå i et større netværk af naturarealer.*

Sigtelinje 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur- og miljølovgivningen skal sikres.

- 3.1 *Fouragerings-, raste og overnatningspladser i Venø Bugt og Venø Sund for lysbuget knortegås, hvinand, toppet skallesluger og stor skallesluger sikres mod forstyrrelse især i perioden fra sidst i juni til sidst i oktober (arts- og kønsvariation), hvor flere af de nævnte arter fælder svingfjerene og derfor i en periode ikke kan flyve. For lysbuget knortegås og stor skallesluger gælder beskyttelsesbehovet primært i vinter og forårsmånederne.*
- 3.2 *Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen sikres mod ødelæggelse.*

Sigtelinje 4. Der skal gøres en særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare for at blive alvorligt forringet i 1. planperiode.

- 4.1 *De kortlagte meget små arealer med kalk- og surt overdrev udvides om muligt.*
- 4.2 *Velegnede yngle- og levesteder for dværgterne sikres og udvides om muligt.*

Forslag til virkemidler

Kommunerne, Skov- og Naturstyrelsen og statslige lodsejere/myndigheder udarbejder handleplaner, vælger virkemidler og fore-

Miljøministeriet, By- og Landskabsstyrelsen

tager den konkrete forvaltning indenfor rammerne af indsatsprogrammet. Forslag til virkemidler nævnt i bilag 2 skal derfor betragtes som eksempler på, hvorledes indsatsprogrammet kan gennemføres.

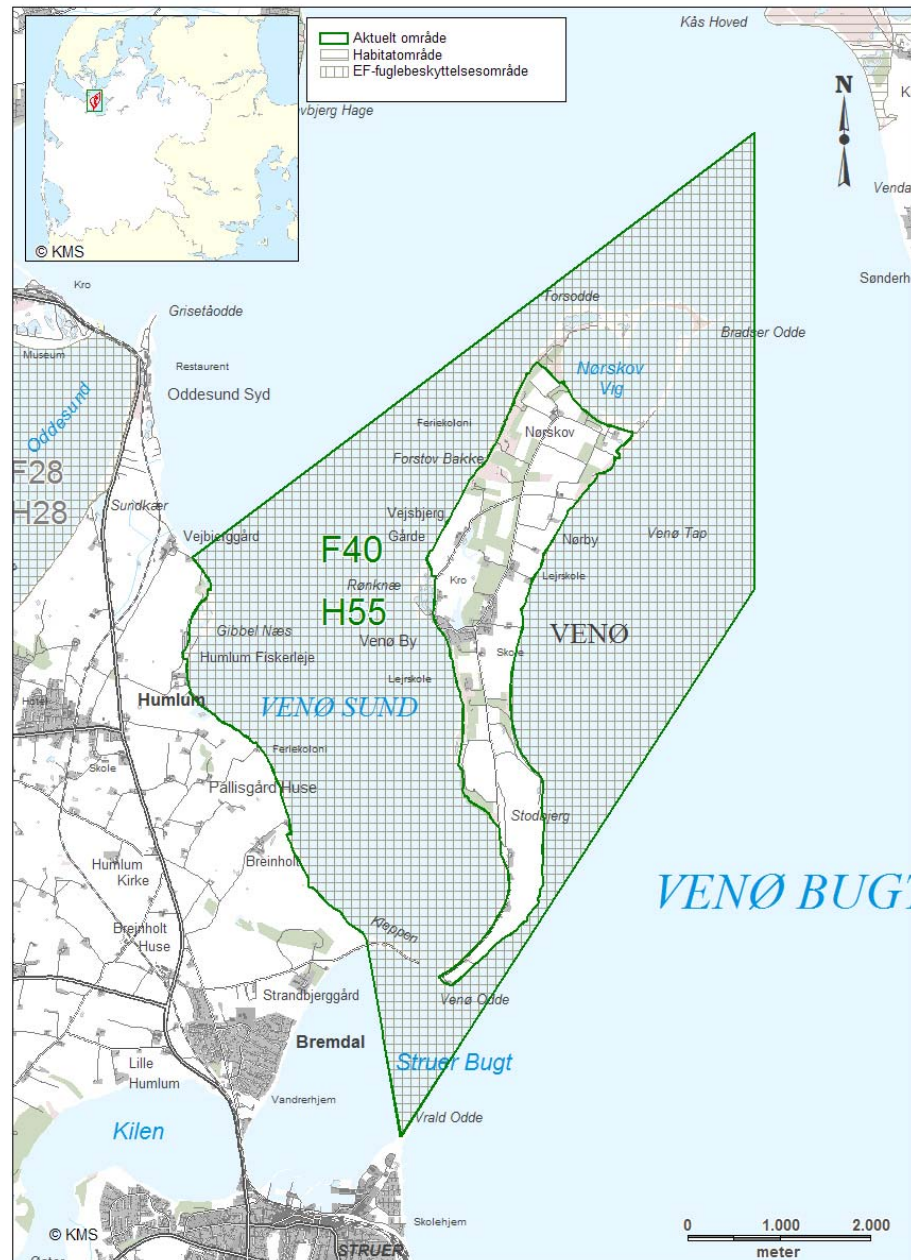
Sammenhæng og synergi med vandplan

De kommende vandplaner bidrager til at løfte indsatsen med hensyn til forbedret vandkvalitet, herunder reduktioner i tilførslen af næringsstoffer og håndteringen af miljøfremmede stoffer i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Vandplanerne vil derudover bidrage til at sikre kontinuitet i vandløb. En nærmere beskrivelse af konkrete sammenhænge og synergier med den vandplan, der omfatter dette Natura 2000-område, afventer færdiggørelsen af vandplanforslaget."

Strategisk miljøvurdering

I medfør af lov nr. 316 af 5. maj 2004 skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets geografiske beliggenhed og afgrænsning

Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-området består af habitatområde H55 (vandret grøn skravering) og fuglebeskyttelsesområde F40 (lodret grøn skravering). Andre Natura 2000-områder er vist med sort skravering

Bilag 2 - Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Habitatområde: 55 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1103 Stavsild

Ha

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:

Indsats:

Sigtelinje

1 2 3 4

Ingen kendte trusler

Ingen indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler:

Ingen indsats i 1. planperiode

Habitatområde: 55 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1150 * Kystlaguner og strandsøer

Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:

Indsats:

Sigtelinje

1 2 3 4

Næringsstofbelastning

Reduktion af næringstilførsel

Mulige virkemidler:

Tiltag via vandplanen

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Habitatområde: 55 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1160 Større lavvandede bugter og vige

Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:
		1	2	3	4	
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Tiltag via vandplanen
Fiskeri med slæbende redskaber ved bunden (bundtrawl)	Beskyttelse mod forstyrrelser	☒	☐	☐	☐	Administrative retningslinjer Begrænsning af fiskeri
Miljøfarlige stoffer	Reduktion af miljøfarlige stoffer	☒	☐	☐	☐	Administrative retningslinjer
Invasive arter	Naturpleje	☐	☐	☐	☐	Ingen virkemidler

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Habitatområde: 55 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1170 Rev

Ha

Vurderet
Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler: Tiltag via vandplanen
Fiskeri med slæbende redskaber ved bunden (bundtrawl)	Beskyttelse mod forstyrrelser	☒	☐	☐	☐	Mulige virkemidler: Begrænsning af fiskeri Administrative retningslinjer

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Habitatområde: 55 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

Ha

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen indsats i 1. planperiode	☐	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode

Habitatområde: 55 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1330 Strandenge

27 Ha

Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning Høslet

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Habitatområde: 55 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1365 Spættet sæl

Ha

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen indsats i 1. planperiode	☒	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode

Habitatområde: 55 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

2,1 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:
		1	2	3	4	
Invasive arter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Rydning af vedplanter
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Administrative retningslinjer

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Habitatområde: 55 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

5,8 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:		Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
			1	2	3	4		
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel		☒	☐	☐	☐	Administrative retningslinjer	
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	Der er mulighed for at udvide arealet med tør hede ved at rydde tilplantet hede.	☐	☒	☐	☐	Etablering på §3-arealer Hedepleje	Afgræsning kan bruges på dele af arealerne.
Manglende foryngelse af dværgbuskvegetationen	Naturpleje		☒	☐	☐	☐	Hedepleje	

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Habitatområde: 55 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

1 Ha

Vurderet
Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Bemærkning	Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
			1	2	3	4		
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel		☒	☐	☐	☒	Administrative retningslinjer	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje		☒	☐	☐	☒	Afgræsning	Nuværende afgræsning bør fortsætte.

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Habitatområde: 55 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

0,5 Ha

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Bemærkning	Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
			1	2	3	4		
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel		☒	☐	☐	☒	Administrative retningslinjer	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	Nuværende græsning bør fortsætte.	☒	☐	☐	☒	Afgræsning	

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Fugleområde: 40 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Lysbuget knortegås

203 Ha

Vurderet
Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Bemærkning	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
				1	2	3	4		
Forstyrrelser	Beskyttelse mod forstyrrelser			☒	☐	☐	☐	Begrænsning af adgang	
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel			☒	☐	☐	☐	Tiltag via vandplanen	
Tilgroning	Naturpleje			☒	☐	☐	☐	Afgræsning Høslet	
Sejlads og skibsfart	Beskyttelse mod forstyrrelser			☒	☐	☒	☐	Begrænsning af adgang	Sikring mod forstyrrelse på marine fourageringspladser i området

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Fugleområde: 40 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Hvinand

616 Ha

Ukendt

Bevaring eller genopretning af
gunstig status

Trussel:	Indsats:	Bemærkning	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
				1	2	3	4		
Sejlads og skibsfart	Beskyttelse mod forstyrrelser			☒	☐	☒	☐	Begrænsning af adgang	Beskyttelse mod forstyrrelse fra sejlere og vindsurfere m.v.
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel			☒	☐	☐	☐	Tiltag via vandplanen	
Akvakultur-anlæg	Konkret indsats	Flytte muslinge anlæg ud af fuglebeskyttelsesområder		☒	☐	☒	☐	Administrative retningslinjer	Anlæg til opdræt af muslinger bør ikke ligge inde i fuglebeskyttelsesområdet

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Fugleområde: 40 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Toppet skallesluger

616 Ha

Vurderet
Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Bemærkning	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
				1	2	3	4		
Sejlads og skibsfart	Beskyttelse mod forstyrrelser			☒	☐	☒	☐	Begrænsning af adgang	Beskyttelse mod forstyrrelse fra sejlere og vindsurfere m.v.
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel			☒	☐	☐	☐	Tiltag via vandplanen	
Akvakultur-anlæg	Konkret indsats	Flytte muslinge anlæg ud af fuglebeskyttelsesområdet		☒	☐	☒	☐	Administrative retningslinjer	Evt. muslingeopdrætsanlæg bør ikke ligge inde i fuglebeskyttelsesområdet

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Fugleområde: 40 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Stor skallesluger

616 Ha

Ukendt

Bevaring eller genopretning af
gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:	Bemærkning:
		1	2	3	4		
Sejlads og skibsfart	Beskyttelse mod forstyrrelser	☒	☐	☒	☐	Begrænsning af adgang	Beskyttelse mod forstyrrelse på fjorden af sejlere, vindsurfere m.v.
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Tiltag via vandplanen	
Akvakultur-anlæg	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger					Flytte muslinge anlæg ud af fuglebeskyttelsesområdet	Administrative retningslinjer

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Fugleområde: 40 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Klyde

187 Ha

Ukendt

Bevaring eller genopretning af
gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:
		1	2	3	4	
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	☒	☐	☐	☐	Tiltag via vandplanen
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	☒	☐	☐	☐	Afgræsning Høslet
Prædation	Beskyttelse af utilstrækkeligt beskyttede arealer	☒	☐	☐	☐	Forstyrrelsesfrie områder

Natura 2000-område: 62 Venø, Venø Sund

Fugleområde: 40 Venø, Venø Sund

Udpegningsgrundlag:

Areal:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Dværgterne

2881 Ha

Ukendt

Bevaring eller genopretning af
gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	☒	☐	☐	☐	Ingen indsats i 1. planperiode

Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver

Væsentlige naturopgaver

Miljøministeriet har udarbejdet en oversigt over væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen. Det er de opgaver, som tillægges den højeste prioritet i 1. planperiode fra 2010 til 2015:

Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen:

Danmark er ifølge Habitatdirektivet forpligtiget til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger, der sikrer eller genopretter en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør habitatområdernes udpegningsgrundlag.

Samtidig er Danmark forpligtet til, via gennemførelsen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at beskytte yngle- og rasteområder for en række fuglearter.

Væsentlige trusler mod naturen

En række faktorer udgør de væsentligste trusler mod de direktivudpegede naturtyper og arter:

Næringsstofbelastning medfører markante forringelser af terrestriske naturtyper, søer, vandløb og kystnære farvande først og fremmest som følge af gødskning, afstrømning fra markarealer og kvælstofnedfald. Store mængder næringsstoffer i naturen fremmer ensartede næringskrævende artssamfund på bekostning af et alsidigt plante- og dyreliv og medfører forringede forhold for den biologiske mangfoldighed og naturtyper og arter;

Tilgroning ændrer på afgørende vis levevilkårene for en række plante- og dyrearter, herunder fuglene. Det truer også især lysåbne naturtyper som moser, enge, klitter, heder, overdrev men også egeskove ofte som følge af manglende eller utilstrækkelig drift;

Fragmentering skaber isolation af arternes bestande, hvorved de risikerer at uddø. Foruden et direkte tab af naturareal, forringes de eksisterende naturtypers tilstand og deres økologiske funktioner;

Udtørring er en vedvarende trussel mod mange våde naturtyper og de tilhørende arter som følge af en ændring i de naturlige vandforhold;

Invasive arter er ikke hjemmehørende arter, der spreder sig. De optager plads og fortrænger det oprindelige plante- og dyreliv og findes i dag på mange naturarealer;

Forstyrrelse kan være en afgørende faktor navnlig for truede og sårbare arter, der på grund af levevis og specifikke krav til levested, vil være følsomme overfor menneskelige aktiviteter. Ofte vil truslerne påvirke i samme retning. For eksempel er tilgroning ofte en effekt af næringsstof-belastning og udtørring, tillige er presset på mange arter højt på grund af fragmentering, og det øges yderligere med forekomst af for eksempel invasive arter og menneskelig forstyrrelse.

Overordnet målsætning

Målsætningen er, at de udpegede naturtyper og arter på sigt opnår "gunstig bevaringsstatus". Der skal opstilles en langsigtet målsætning for hvert af de udpegede Natura 2000-områder.

Målsætningen rækker udover 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold og i de udpegede områder som helhed.

Sigtelinjer for indsatsen i 1. planperiode

Natura 2000-planen skal under hensynstagen til den overordnede målsætning opstille konkrete retningslinjer for indsatsen i 1. planperiode for hvert enkelt beskyttelsesområde. Det kan være en indsats, som strækker sig ud over planperioden, men som skal iværksættes nu.

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelses-direktivernes krav om "gunstig bevaringsstatus" er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats. Det er derfor nødvendigt at prioritere og målrette indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode fokuserer på at sikre naturtilstanden for udpegede naturtyper og bestandene for udpegede arter. Der vil på baggrund af naturmæssige forskelligheder være regionale forskelle i gennemførelsen af indsatsen.

Sikring af naturtilstanden af eksisterende naturarealer og arter i beskyttelsesområderne

Ifølge direktiverne skal de naturtyper og arter, der udgør områdernes udpegningsgrundlag, have en gunstig bevaringsstatus. Der er således en forpligtigelse til at sikre naturen mindst samme tilstand som ved direktivernes ikrafttræden. Dette kræver ofte en løbende driftsindsats og en vedvarende indsats mod næringsstofbelastningen på de eksisterende naturarealer for at opretholde eller genoprette dem i samme tilstand.

Sikring af de små naturarealer

De små naturarealer er ofte i dårlig naturtilstand, blandt andet fordi de er så små, at påvirkningen fra omgivende arealer har stor betydning. En udvidelse af små naturarealer indenfor beskyttelsesområderne samt eventuelt sammenkædning af arealer via spredningskorridorer og trædesten kan være nødvendig for at opretholde naturtilstanden også på længere sigt.

Sikring af naturtyper og levesteder som lovligt kan ødelægges

Der skal ske en sikring af de naturtyper og levesteder, der ikke er beskyttet mod aktiviteter, som direkte kan ødelægge dem. Det drejer sig for eksempel om skovens naturtyper og sten- og boblerev på havet. Der vil derudover være andre ikke beskyttede levesteder for visse af direktivernes arter, hvor en sikring kan være nødvendig, for eksempel for visse fuglearter.

Indsats for truede naturtyper og arter

For naturtyper og arter, hvis status på landsplan er i fare for at blive voldsomt forringet i 1. planperiode, og hvor der er en fare for, at de forsvinder fra den danske natur på sigt kan en egentlig naturgenopretningsindsats og/eller målrettet drift være nødvendig. Som eksempler på truede naturtyper og arter kan nævnes højmoser, eremit og sortterne.

Natura 2000-planlægningen fastlægger desuden retningslinjer for myndighedernes skønsmæssige beføjelser efter lovgivningen i øvrigt.

Natura 2000 og Vandrammedirektivet

Gennemførelsen af Vandrammedirektivet og vandplanerne forventes at bidrage til at imødegå nogle af ovennævnte trusler. Eksempelvis genskabes nye naturområder i ådale, og vandkvaliteten vil blive forbedret. Omfanget af synergieffekten mellem Natura 2000 og Vandrammedirektivet vil blive tydelig undervejs i planprocessen. For vandforekomster, der også er omfattet af Natura 2000-direktiverne, vil det strengeste af miljømålene være gældende.

Med målbekendtgørelsen er der fastlagt nærmere retningslinjer for fastsættelse af mål i Natura 2000-områderne og defineret en 5-trinskala for naturtilstanden i 23 lysåbne naturtyper. Et tilsvarende tilstandssystem er under udarbejdelse for de 10 skovnaturtyper og for direktivernes arter. På et senere tidspunkt vil et tilstandssystem for såvel de ferske som de marine naturtyper blive udarbejdet.